Rasa u Brazilu deo prvi

R. Venturelli, American Renaissance, 5. November 2015

Kako je Brazil postao kompleksna rasna mešavina.

Za mnoge Amerikance, Brazil predstavlja Rio de Ženeiro, Karneval, lepe žene, i zemlja mešane rase bez ikakvih rasnih tenzija. Ovo čini Brazil potencijalnim modelom za SAD: Migracija iz zemalja trećeg sveta će nas obogatiti i to će nas učiniti jednim. Činjenica je da je Brazil nacija niske inteligencije, sa visokim stopama kriminala, averzijom prema poslu, i široko-rasprostranjenom korupcijom. To je upravo multi-rasni košmar koji moramo izbeći.

Prosečni IQ u Brazilu je 87, što je niže od 88 u Meksiku. Pedeset procenata studenata sa koledža je funkcionalno nepismeno-ne mogu razumeti ni osnovni članak iz novina ili časopisa. Sa 50 000 ubistava godišnje, Brazil je blizu toga da ima najvišu stopu ubistava u svetu: 25,2 na 100 000 stanovnika. Za Južnoafričku republiku, ta brojka je 31; za Sjedinjene Američke Države, to je 5.

Portugalska reč za rad (*trabalho*) je nekada značila „instrument torture“, i kada god to mogu, Brazilci tade što manje mogu. Zapošljavaju ljude da im sipaju gorivo u automobile. U restoranima, konobari bukvalno stoje za vašim stolom da bi isekli parčiće pice i stavili ih u vaš ranjir. Sobarice peru sudove, peru odeću, kuvaju i pomažu deci sa domaćim zadacima.

Korupcija je usađena ovde. Čest izraz je ***jeitinho brasilero*** iliti „mali brazilski način“, što označava duboko usađenu tradiciju eksploatacije drugih i kršenje pravila. Političari su odraz svog društva, tako da su veliki skandali sa korupcijom gotovo svakodnevne vesti. Rasna istorija Brazila podosta objašnjava svoj nacionalni karakter.

Pre naseljavanja

Pre dolaska Evropljana, mnoga indijanska plemena su živela u slabo naseljenoj teritoriji današnjeg Brazila. Nije bilo političkih ograničenja, ili kulturalnog jedinstva, i bilo je čestih plemenskih ratova. Nije bilo naprednih civilizacija, kao što su Maje i Azteci. *Tupinambás, Guaranis i Tupiniquin*[1] su živeli u kamenom dobu.

[1] Indijanska plemena Južne Amerike

Prvi kontakt sa Evropljanima (1500-1532)

Nakon što su Portugalci stigli 1500. godine, bilo je nekoliko većih konflikata i nije bilo velikog angažovanja indijanske radne snage. Katolička crkva je preobratila mnoge Indijance, i mnoga su preobraćenja bila dobrovoljna. Mnoga plemena su bila nedirnuta jer su živela u udaljenim oblastima sa malo ekonomskih privlačnosti, dok su drugi održavali svoj način života pomerajući se dalje od naseljenih oblasti. Portugalci su mogli naći malo zlata ili srebra na obali, tako da je novo-otkrivena teritorija služila većinski kao zaustavno mesto za snabdevanje namirnicama za brodove koji su krenuli za Indiju ili druge udaljene portugalske kolonije. Seča drveta je postala prva ekonomska aktivnost. Portugalci su našli tamnocrvenu azijsku vrstu drveta koja se u Evropi koristila za pravljenje crvene boje. Drvo je bilo poznato kao *pau-brazil*[2] (užareni ili ugljenisani štap), i tako je ta teritorija dobila ime. Prikupljanje *brazil-drveta*, kako je drvo danas poznato, nije zahtevalo uspostavljanje stalnog naselja, tako da nije bilo žurbe za naseljavanjem kolonije.

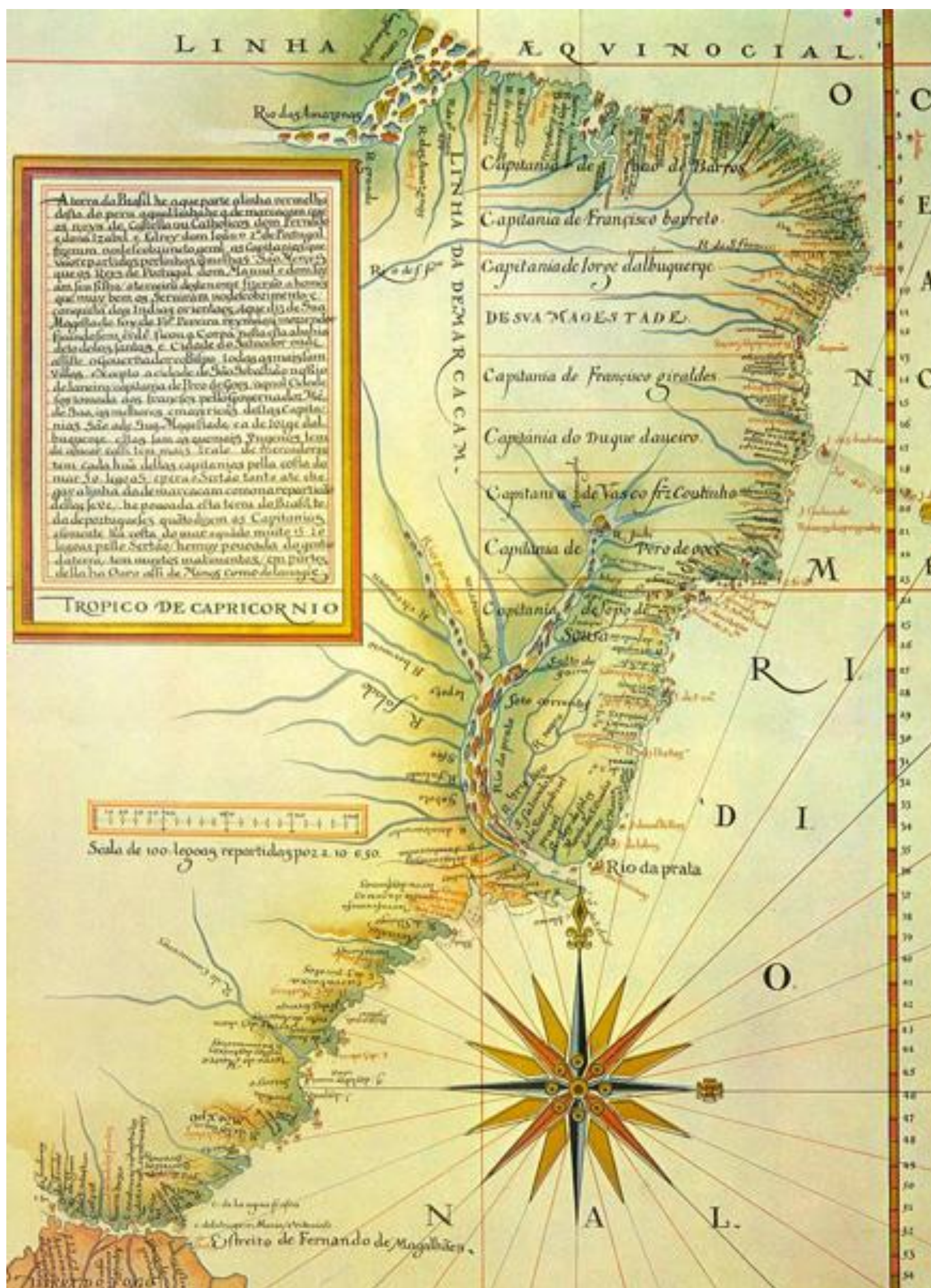
Kolonijalni period (1532-1822)

Trideset godina nakon što je proglašen njihovom teritorijom, Portugal odlučuje da naseli Brazil u strahu da će ga izgubiti zbog Francuske ili Španije, koje su takođe osvajale Južnu Ameriku. Ali, mnogi Portugalci nisu želeli da idu. Nekolicina Jevreja je želela da izbegne nasilno preobraćanje, ali je Portugal inače bio miran i homogen. Takođe, katolici su smatrali da je prikupljanje bogatstva porok, tako da je vlada tražila način da natera ljude da se presele u koloniju.

Monarhija je podelila teritoriju na *capitanias hereditárias* (nasledne kapetanije), koje su bile ogromne zemljišne dažbine otprilike nacrtane u vidu pravih linija duž teritorije. Kruna je dala zemlju baronetima i plemićima kojima je status podignut za vreme rata, da bi oterali muslimane za koje nije bilo moguće da dobiju zemlju.

---

[2] *Caesalpinia echinata*

Osim zemljoposednika, većina doseljenika su bile skitnice, i kriminalci prisilno deportovani iz Portugala. Gotovo svi su bili muškarci, tako da van plemstva, gotovo da nije bilo belih žena. Novi zemljoposednici su uzgajali duvan i šećer, od kojih oba zahtevaju dosta truda i rada.

Portugal je odveć imao kolonije u Africi, tako da su robovi bili jasan izbor za rad na plantažama. Indijanci su hvatali i porobljavali jedni druge dugo pre dolaska Evropljana, i Portugalci su porobili određeni broj Indijanaca. Ali, afrički robovi su se pokazali kao bolji radnici, i do 18. veka, indijansko ropstvo je preživelo jedino u ruralnim mestima.

Do 1700. godine, procenjeno je da je jedan milion afričkih robova doveden u Brazil, što je više nego u svim ostalim kolonijama, u oba američka kontinenta, u to vreme. Afrička robovska populacija je imala isti dizbalans polova kao i naseljenici. Poglavice u Africi su često čuvale pet ženskih robova za sebe, i Portugalci su čuvali samo par afričkih žena koje će biti kuvarice, dadilje i spremačice.

Sa tako malo evropskih žena u Brzailu, većina belaca se ženila Indijankama, i tako uspostavljala savez sa lokalnim plemenima. Savezi su doneli mir sa Indijancima, što je Evropljanima omogućilo da prošire svoja naselja čak i dok su indijanci ratovali jedni sa drugima. Od ovih prinova mešanaca, oni koji su najviše podsećali na Evropljane su dobili bolji tretman, i posmatrani su kao pogodniji za brak. Avanturisti su se pomerili sa obala da bi na karti zabeležili unutrašnjost kapetanija. Znani kao *bandeirantes*, ili „oni koji nose zastavu“, danas su gledani kao brazilski pioniri. Spomenici podignuti u njihovu čast ih prikazuju kao Evropljane.

Interes za Brazil se neverovatno povećao kada su *bandeirantes-i* otkrili zlato u ranom 18. veku. ’Zlatna groznica’ je privukla otprilike 700 000 Evropljana, mnogi od njih nisu bili Portugalci. Mnogi od njih su bili neoženjeni muškarci. Oni su dizbalans polova učinili još gorim, i mnogi od njih nisu uspeli da se obogate iz prostoga razloga jer nisu mogli da se takmiče sa vlasnicima robova koji su imali stotine radnika koji bi radili u rudnicima. Beli rudari su se sparivali sa odveć mešanom populacijom. Bilo je

mešanja sa crncima, ali preferirani su *mestici*[3]. Mala, uglavnom bela, srednja klasa trgovaca i umetnika je pokušala da uveze tinejdžerke , siročad iz Portugala, ali ih je malo bilo dostupno.

Rudarstvo je promenilo rasnu dinamiku na drugi način. Neki od vlasnika su oslobađali robove koji su iskopali velike količine zlata. Nekadašnji robovi su često odlazili da žive u crnačkim zajednicama, skrivenim daleko u džungli, poznatim pod imenom *quilombo*, zajedno sa određenim brojem robova koji su pobegli. Ironično, vođe *quilombos-a* su često sami oslobađali robove. *Quilombos-i* su preživeli do današnjice, i ustav iz 1988. godine omogućava njihovim stanovnicima kolektivno vlasništvo zemlje i status sličan ugroženom stanovništvu.

Brazilsko carstvo (1822-1889)

U vreme Napoleonove invazije na Portugal 1807. godine, portugalska kraljevska porodica je pobegla za Brazil. Napoleon je poražen 1815, i kralj Džon VI se vratio u Portugal 1812, ostavljajući svog sina Dom Pedra da vlada brazilskim provincijama. Niz nesuglasica između provincija i portugalskog *cotes-a,* ili parlamenta, je vodio do kratkog rata za nezavisnost Brazila. 1812, Dom Pedro je uzeo titulu cara da bi obeležio slom između njegove vladavine, i vladavine njegovog oca, kralja Portugala. Takođe je želeo da oblikuje svoje zvanje po onome u drevnom Rimu, gde su carevi bili birani po popularnosti. Rane godine brazilskog carstva su bile haotične, sa velikim ekonomskim krizama, mnogim pobunama, i separatističkim pokretima.

Brojne plantaže kafe su bile uspostavljene za vreme carstva, što je vodilo ka još većom potražnjom za robovima. Robovi su bili vredni, ali za razliku od američkih robovlasnika, Brazilci nisu dozvoljavali robovima da se venčavaju i uspostavljaju porodice, ili da budu vlasnici svojine. Brazilska elita je strahovala od pobune robova;

[3] Mestici (šp. mestizo) su potomci nastali mešanjem američkih starosedelaca i belaca (najčešće Portugalci i Španci). Žive uglavnom u Latinskoj Americi, ima ih oko 125 miliona i govore španski i portugalski jezik. Uglavnom su rimokatoličke veroispovesti i delom protestanti.
U španskom jeziku ovaj termin se odnosi na sve grupe nastale mešanjem različitih rasa, sa naglaskom na grupu nastalu između Indijanaca i belaca.

Haićanska revolucija od 1791. do 1804. godine je bila konstantni podsetnik toga šta bi nekontrolisani robovi mogli da urade. Oni koji su držali robove, plašili su se da je pobuna verovatnija u stabilnim zajednicama, s obzirom da su ljudi koji imaju resurse i privatnost, opasniji od onih koji imaju jedva dovoljno mesta za spavanje, i koji se takmiče za hranu. Robovi su stoga držani u *senzalama*- velikim kućama sa možda par kreveta, i ničim više. Begunci su nastavili da povećavaju broj *quilombos-a.*

Često se dešavalo da sinovi robovlasnika imaju svoj prvi odnos sa robinjom. Ovo je možda poreklo seksualnog promiskuiteta čestog za Brazil, iako je pravni brak među robovlasnicima uglavnom bio sa belcima.

Mladalačke avanture su proizvele mulatsku klasu, koja je često vodila povećanju majčinskog statusa i ponekada emancipaciji dece. Mulati su prirodno pokušali da se razlikuju od porobljenih crnaca. U isto vreme, mulatkinje su bile viđene kao mnogo seksualno dostupnije nego, uglavnom katolkinja i konzervativnih evropskih žena. Ovo je poreklo gotovo kultnog karnevalskog simbola nadražujuće, gole mulatkinje.

Globbo-najpoznatiji televizijski kanal u Brazilu-prikazuje golu mulatkinju između emitovanja, mesecima pre i za vreme Karnevala.

Nakon nezavisnosti od Portugala, vladajuća klasa je odlučila da bi zemlja bila bolja ukoliko bi bila belja. Brazilci više klase su bili posramljeni stranim putnicima koji su, zapažajući velike količine robova i mešanu populaciju, opisali Rio de Ženeiro kao afrički grad. Ali, ropstvo je bilo velika prepreka za evropsku migraciju. Siromašni belci nisu mogli da se takmiče sa neplaćenim robovima, koji su radili u svim vrstama industrije, čak i kao niže-rangirani policajci.

Ekonomija Brazila je zavisila od robova, tako da bi prekid ropstva značio haos i bes robovlasnika. Car Dom Pedro II je stiga odlučio da okonča robovlasništvo lagano. Ukinuo je trgovinu robovima 1850. godine i pokušao je da promoviše evropsku migraciju. Ne dugo potom, 10 000 Amerikanca, bežeći pred *rekonstrukcijom*[4], naselilo se u gradu *Amerikana* u državi *Sao Paolo*, gde su držali godišnje proslave svog konfederacijskog nasleđa, do današnjeg dana.

[4] Rekonstrukcija (engl. Reconstruction) je period istorije SAD između 1865. i 1877. godine u kojem su pokušani da se reše problemi nastali nakon Američkog građanskog rata u kom su Konfederacija i ropstvo bili pobeđeni.

Sledeći koraci su emancipacija starijih robova, potom novorođenih, i na kraju žena, u nadi da će zemljoposednici postepeno prihvatiti ukid ropstva. Ali, dok je car bio van zemlje, njegova ćerka, princeza Izabela, izdala je dekret 1888. oslobađajući sve robove. Besni vlasnici plantaža su se pridružili generalima armije da bi ukinuli carstvo i uspostavili republiku. Prisilni rad se nastavio u mnogim oblastima, ali je ropstvo ukinuto.

Brazilska republika (1889-1930)

Neki emancipovani robovi su nastavili da rade za svoje prethodne vlasnike a neki su otišli starim *quilombos-ima* da bi živeli među drugim crncima, ali većinom su postajali skitnice u gradovima. Izgradili su svratišta, ili *favele* koje i danas postoje u centrima gradova. *Favele* imaju jako veliku stopu kriminala, ekstremno siromaštvo, i nikakvu ispomoć vlade. Struja i vodene zalihe su nestalne i improvizovane, što rezultuje brojnim nesrećama. Ukoliko postoji ikakav red, on je obezbeđen od strane naoružanih bandita. Policija se plaši da patrolira *favelama* i kada ima velikih dešavanja, kao što je Olimpijada ili poseta pape, vojska održava red.

Brazilska republika je nastavila sa rasnim polisama Carstva, uvozeći veliki broj Evropljana da učine Brazil beljim i zamene crnački rad. Najamna posluga radila je određeni period pre nego što joj je zemlja data. U početku, većina imigranata je došla iz Portugala, Španije, Italije i Nemačke. Kasnije, stigao je ograničeni broj Slovena i jedan deo Japanaca.

Transformacija demografije je bila izvanredna. Prema cenzusu iz 1949. godine, 63.47% populacije se izjašnjavalo kao belo-što je više od 38.17% iz prvog cenzusa iz 1872. godine. Glavni ulaz za migrante je bila Luka Santos, brazilski pandan Elis ostrvu[5]. Ovo su dolasci iz 1908. do 1936:

Nacionalnost	Totalno	Procentualno muškaraci
Portugalci	275,257	67.9
Italijani	270,749	64.7
Japanci	210,775	56.2
Španci	190,282	59.4
Nemci	89,989	64.3
Turci	26,321	73.4
Rumuni	23,756	53.2
Jugosloveni	21,209	52.1
Litvanci	20,918	58.6
Libanci i Sirijci	17,275	65.4
Poljaci	15,220	61.9
Austrijanci	15,041	72.7
Ostali	47,664	64.9
Totalno	**2,221,282**	**63.8**

[5] Ostrvo Elis (engl. Ellis Island) se nalazi u Njujorkškoj luci i predstavlja simbol ulaska u SAD miliona imigranata sa kraja 19. veka pa sve do polovine 20. veka. Značajno je prošireno u periodu od 1982. godine do 1954. godine. Ostrvo je 1965. godine postalo deo Nacionalnog spomenika Kip slobode, a od 1990. godine ovde se nalazi muzej imigracije.

Po prvi put, bilo je dovoljno ženskih imigranata da endogamiju[6] učine čestom pojavom. Imigranti su se venčavali i živeli među sobom, održavajući narodne načine i jezike. Nije bilo dominantne kulture, i stoga nije bilo asimilacije u većinsku grupu. Brazil je i dalje bio široka geografska oblast sa malo jedinstva i slabom federalnom vladom. Države su imale gotovo kompletnu autonomiju i čak su nametnule tarife jedna drugoj.

Italijanska zajednica u Sao Paolu otprilike 1920.

Evropski imigranti su došli u tolikom broju da su ubrzo brojčano nadjačali portugalsku elitu. Takođe je moguće da su bli manje kompetitivni nego došljaci, zbog mnogo generacija incesta. Ovaj pad objašnjava zašto ima tako malo portugalskih prezimena u brazilskoj višoj klasi danas. Portugalska imena kao što su „Silva“ i „dos Santos“ su češća među ne-belcima i siromašnima.

[6]Endogamija (grčka riječ - *ženim se, udajem se*) označava ograničenje polnih i bračnih veza na članove jedne uže srodničke zajednice unutar grupe, roda, bratstva ili plemena.

Ovo je posebno upečatljivo na jugu, koji je bio slabo naseljen i gde je demografska promena bila gotovo kompletna. Mnoge male varoši na jugu i dalje priznaju italijanski ili nemački kao zvanični jezik. U cenzusu 1940. godine, tri države juga- Paraná, Rio Grande do Sul i Santa Katarina- imale su populaciju koja je bila 86.6, 88.7, 94.4% bela.

Etničko poreklo vlasnika industrijskih firmi u državi *Sao Paolo*-najbogatijoj državi Brazila-pokazuje nestanak stare elite. Ove brojke su iz 1962:

Etničko poreklo	Procenat
Itlaijani	35
Brazilijanci*	16
Portugalci	12
Nemci	10
Sirijci ili Libanci	9
Rusi	2.9
Austrijanci	2.4
Švajcarci	2.4
Drugi Evropljani	9
Drugi	2

*Oni koji su bili u Brazilu barem tri generacije.

Čak i kada bi se svaki od ovih „Brazilijanaca" računao kao Portugalac, konačni broj Portugalaca je samo 28%.

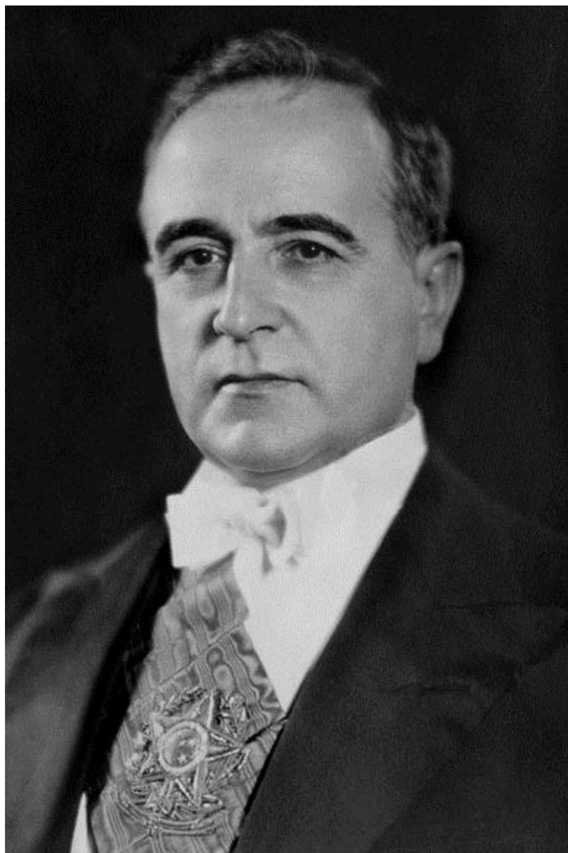
U to vreme, ideja o evropskoj superiornosti je bila otvorena i naširoko rasprostranjena. Vlada i intelektualci su se nadali da će se migranti venčavati sa postojećom populacijom i učiniti zemlju belom. Nakon smrti 1908. najvećeg pisca Brazila, Mašada de Asisa[7] rasa na

[7] Žoakim Marija Mašado de Asis bio je brazilski književnik i pesnik.

njegovom rodnom sertifikatu je bila promenjena iz *'mulat'* u *'belac'* da bi se bolje objasnio njegov talenat.

Nova država (1930-1945)

1930. godine, Žetulio Vargas je preuzeo vlast u pobuni koja je poznata kao *Revolucija 1930.* i implementirao nacionalističke mere osmišljene da pretvore brazil u ujedinjenu naciju. Želeo je da prekine etničku enklavu evropskih migranata koji su unajmljivali i venčavali jedni druge i odbijali da nauče portugalski. Uspostavio je etničke kvote imigrantima ne bi li zaustavio rast njihovih enklava, i zahtevao je od poslodavaca da njihovi zaposleni budu barem 60% matično stanovništvo Brazila. Ove su mere efektivno okončale doba masovne migracije.

Da bi promovisao nacionalni identitet, Vargas je ograničio autonomiju država, naredio je da se zastave svih država spale, i promovisao je kulturalno ujedinjenje. Zabranio je da se u javnosti koristi bilo koji jezik

sem portugalskog, zabranio je sve etničke klubove i škole, i „brazilisao“ je prezimena i imena institucija u nadi da će naterati Evropljane i Japance da se integrišu, radije nego da održavaju svoje sopstvene zajednice.

Vargasove mere su inspirisane barem delom Silama osovine, sa kojima je imao dobre odnose. Ironično, njegovi nacionalistički pokušaji da ujedini zemlju su oštetili njegove odnose sa Italijom, Nemačkom i Japanom. Bilo je mnogo ’poglavlja’ *Hitlerove omladine* u Brazilu, kao i italijanskih klubova koji su radili na očuvanju nacionalne lojalnosti, i neki članovi bi se radije vratili u Evropu nego integrisali.

Vargas je nastavio sa polisama eugenike nekadašnje republike i sprečio je unapređivanje armijskih oficira sa jasnim afričkim poreklom. Vargas je slavio ’Dan rase’ i ’Nedelju otadžbine’ i u radio-emitovanju 7. septembra 1939. godine zabeleženo je da je rekao:

„Brzo rešenje mora biti nađeno za pitanje ojačanja rase, ono koja garantuje kulturalnu i eugeničku pripremu za buduće generacije... Proslavljanje Otadžbine i Rase stoga mora prikazati van svake sumnje našu borbu da uzdignemo kulturalni i eugenički nivo omladine... Za ujedinjeni Brazil, za veliki Brazil.“

Ovo je interesantna anegdota ubrzo nakon državnog udara predsednika Vargasa. Španski plemići istog prezimena upitali su papu da proveri podatke krštenja, da bi utvrdili da li su u srodstvu sa gospodinom Vargasom. On je tražio da se istraživanje *ne sprovede* zbog straha od onoga što bi se moglo naći u njegovom porodičnom stablu: „U Brazilu mi se uvek izlažemo riziku da završimo u džungli (biti delom Indijanac), ili u kuhinji (biti delom crnac).“

Postojao je jak fašistički pokret zvani *Integralismo,* koji se izdigao van Vargasove kontrole i promovisao ideju „brazilske rase“. Radikalniji elementi su govorili da su pravi Brazilci mešavina belaca, crnaca, i Indijanaca, i da će samo prava mešavina proizvesti iskonsku brazilsku rasu. Pokret nije dugo trajao, ali je uticao na mnoge patriotski nastrojene Brazilce, i njihove ideje o mešanju ostaju uticajne.

Uprkos Vargasovom rasnom nacionalizmu, njegov pokušaj prisilnog kulturnog ujedinjenja sprečio je tok evropskih imigranata, i procenat belaca je opao nakon cenzusa 1940. godine. Po cenzusu 2010. samo 47.7% brazilske populacije sebe naziva belom.

Vojni režim (1964-1985)

Brazil se vratio demokratskoj vladi 1964. godine, ali se vlada oštro pomerila ka levici. Predsednik Janio Kuadros dodelio je Če Gevari medalju, i predsednik Joao Gular je predložio raspodelu svojine. I komunisti i vojska su planirali državni udar, ali je vojska napala prva 1964. godine sa širokom podrškom populacije.

Vojni režim je trajao do 1985. godine, u doba kada je Zapad pokušavao da se odvoji od svega što bi moglo da bide protumačeno kao „rasističko“. Generali su imali polisu „slepila na rasu“ i promovisali su liberalni nacionalizam. Ali su uveli meritokratiju i nisu uveli zakon protiv „rasizma“ niti promovisali bilo koji oblik „afirmacije“. Bilo je jako malo migracije, i polisa „slepila na rasu“ je izgleda ohrabrila još ljudi da se izjašnjavaju kao braon/mešanci, nego kao belci. Vlada je odbacila ideju da bi Brazil trebao biti bela, evropska zemlja, i ovo je verovatno olakšalo pritisak na siromašnu, nižu srednju klasu da se izjašnjava kao bela.